

УДК 336.4

**Мацьків В.В.,
аспірант кафедри фінансів,
Прикарпатський національний університет ім. В.Стефаніка**

СКЛАДОВІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Постановка проблеми. Особливість інвестиційного процесу в сільському господарстві характеризується високою капіталомісткістю, водночас – низькою рентабельністю та окупністю інвестицій і залежністю від одночасного впливу багатьох чинників: суб'єктивних і об'єктивних. Все це призводить до того, що аграрний сектор є малопривабливим для інвесторів у порівнянні з іншими галузями вкладення капіталу. В умовах кризи, ця проблема загострилася через те, що значна частина кредитних ресурсів протягом тривалого часу була залучена з-за кордону. Сьогодні вітчизняний аграрний сектор обтяжений хронічним недофінансуванням протягом тривалого часу і перебуває у глибокій кризі, викликаний лібералізацією цін, нееквівалентним обміном між сільським господарством та іншими галузями економіки, низькою доступністю кредитних ресурсів, нестабільністю макроекономічного стану в країні. Зокрема, за роки реформування аграрної сфери вкладення в розвиток сільського господарства скоротилися в кілька разів, питома вага сільського господарства в інвестиціях в основний капітал знизилася в рази. При цьому обсяги інвестицій в галузі істотно відстають від аналогічних показників провідних держав світу – виробників сільськогосподарської продукції, таких, як: США, Канада, країни ЄС. Для цього необхідно забезпечити вітчизняний аграрний сектор фінансовими ресурсами.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Становлення системи фінансового забезпечення аграрного сектору України триває й досі. Однак, в контексті обмеженості бюджетних ресурсів, нестабільності державної політики у сфері фінансової підтримки підприємництва та стимулювання альтернативних форм фінансування аграрного бізнесу, відсутності дієвих механізмів фінансово-кредитного забезпечення, що супроводжується високим рівнем фінансових ризиків, досі не вдалося досягнути вагомих позитивних результатів та кардинально трансформувати джерела фінансування аграрного сектору.

Вагомий вклад у теорію фінансового забезпечення аграрного сектору внесли науковці: В.І. Аранчій, О.Є. Гудзь, В.Д. Базилевич, О.Д. Василик, М.Я. Дем'яненко, Л.В. Дікань, О.Р. Жидяк, І.В. Зятковський, О.П. Кириленко, М.Я. Колобов, М.І. Крупка, В.М. Опарін, А.М. Поддєрьогін, Н.С. Прокопенко, П.Т. Саблук, П.А. Стецюк, С.І. Юрій.

Так, зокрема І.В. Зятковський під поняттям «фінансове забезпечення» розуміє систему джерел і форм фінансування розвитку економічної та соціальної сфер суспільства, котре здійснюється в трьох формах: самофінансування, кредитування, бюджетні асигнування [1, с. 44]. П.А. Стецюк переконаний, що проблема фінансового забезпечення на мікрорівні полягає не у відсутності фінансових ресурсів взагалі, а в доступі до них конкретного підприємства та формах і методах їхнього розподілу між галузями економіки й господарюючими суб'єктами [2, с. 111]. В.М. Опарін відзначає: "...фінансове забезпечення реалізується на основі відповідної системи фінансування, яке може здійснюватись у трьох формах: самофінансування, кредитування, зовнішнє фінансування. Різні форми фінансового забезпечення використовуються на практиці одночасно через установаження оптимального для даного етапу розвитку суспільства співвідношення між ними..." [3, с. 56]. На думку окремих авторів "...зміст поняття "фінансове забезпечення діяльності підприємства" у більш широкому розумінні узагальнює сукупність заходів та умов, що сприяють сталому розвитку підприємства шляхом покриття витрат підприємства фінансовими ресурсами в залежності від розміру виробництва та фінансового становища..." [4, с. 65]. Тобто на перше місце у цьому визначенні поставлено сукупність заходів та умов, завдяки яким можливо фінансово забезпечити діяльність підприємства. О.Є. Гудзь розглядає фінансове забезпечення як можливість господарюючого суб'єкта забезпечити власну діяльність необхідними фінансовими ресурсами [5, с. 47]. О.Р. Жидяк вважає, що при пошуку шляхів удосконалення моделі раціонального організаційно-економічного механізму фінансового забезпечення діяльності аграрних підприємств необхідно враховувати різноманітні принципи: децентралізації, компактності, інтенсивності, скорочення проміжних ланок, діалектичної взаємодії саморегуляції з державним регулюванням, гнучкості, відкритості, адекватності соціально-економічній ситуації та ін. [6, с.140].

Разом з тим, віддаючи належне отриманим результатам, залишаються дискусійними погляди вчених щодо сутності фінансування аграрного сектору, підходів щодо оцінювання ефективності його функціонування, визначення сутності та методів фінансового механізму розвитку галузі, а також

окреслення перспектив його активізації у сільському господарстві, що і спричинило появу наукового інтересу до зазначеної проблематики.

Постановка завдання. Метою статті є визначення основних теоретичних положень функціонування фінансового забезпечення розвитку аграрного сектору сільського господарства.

Виклад основного матеріалу дослідження. За роки реформ в аграрному секторі економіки відбулися радикальні зміни, що змінили роль фінансових механізмів і джерел відтворювальних процесів. Таку ситуацію, безсумнівно, можна назвати відтворювальною кризою, яка вимагає перегляду фінансово-кредитного механізму, що в свою чергу забезпечить подальший сталий розвиток аграрної сфери. У цій ситуації підвищується значимість управління наявними фінансовими ресурсами. Інструментом впливу на них є фінансовий механізм. Структура фінансового механізму досить складна. У неї входять елементи і відповідні різноманітні фінансові відносини. Саме множинність фінансових взаємозв'язків зумовлює застосування великої кількості видів, форм і методів їх організації (елементів фінансового механізму). Фінансово-кредитний механізм – найбільш істотна ланка економічного механізму, мета якого – вивести з кризи аграрний сектор економіки. Один з основних недоліків, за період реформування – деградація всіх видів ресурсів, так чи інакше використовуються в сільському господарстві. І це не тільки погіршення стану сільськогосподарських угідь, зниження рівня родючості в результаті нераціонального використання земельних ресурсів, але і хронічна неплатоспроможність аграрних формувань, і як наслідок – дефіцит основного і оборотного капіталу.

Кожна сфера і кожне окрема ланка фінансового механізму є складовою частиною єдиного цілого. Разом з тим сфери і ланки функціонують відносно самостійно. Ця обставина викликає необхідність постійного узгодження складових фінансового механізму. Внутрішня ув'язка його складових (структурних і функціональних) ланок є важливою умовою його дієвості.

Аграрному сектору є притаманним суттєві особливості фінансового механізму, котрі викликані специфікою формування ринкового механізму в АПК. Цей механізм включає в себе дві паралельно існуючі системи: перша – система саморегулювання на основі принципів ринку, де основними важелями є попит і пропозиція, конкуренція; друга – державне регулювання у прямому й індикативному режимах, що забезпечує ефективне функціонування ринку, проведення антимонопольної політики, соціальну захищеність сільських товаровиробників.

Рішення пріоритетних проблем, основними з яких є екологічна, належить фінансово-кредитному механізму, котрий включає пільгове оподаткування, кредитування і субсидування проєктів, спрямованих на сталий розвиток аграрного сектору, цінове регулювання, виділення грантів. До методів фінансово-кредитного механізму забезпечення сталого розвитку галузі можна віднести: підтримку підприємницької та інноваційної діяльності, спрямовану на охорону навколишнього середовища; надання податкових пільг при впровадженні найменш витратних технологій, нетрадиційних видів енергії, використання вторинних ресурсів і переробку відходів виробництва без шкоди для земельних і водних ресурсів; розробку програм в галузі сталого розвитку аграрного сектору.

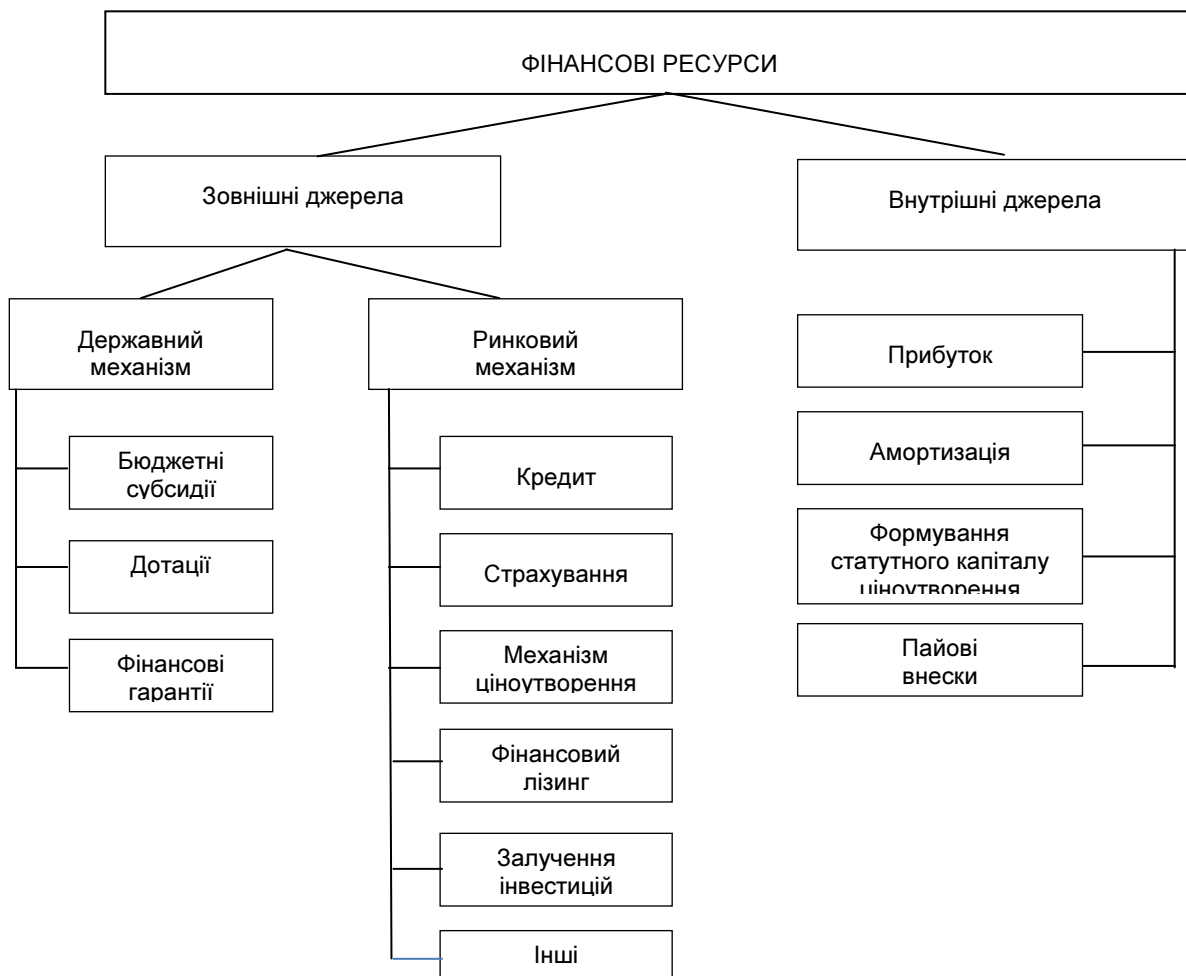
Одним з найважливіших питань формування та розвитку системи земельно-іпотечного кредитування є формування залучення фінансових ресурсів. Усі джерела формування фінансових ресурсів суб'єктів аграрного сектору можуть бути розділені на власні та залучені (рис. 1).

Під фінансовими ресурсами розуміють всі грошові джерела коштів, що акумулюються підприємством [7, с. 155], тобто фінансові ресурси підприємств – це грошові кошти і надходження, що знаходяться в розпорядженні господарюючих суб'єктів і призначені для забезпечення їх господарської діяльності та виконання зобов'язань перед фінансово-кредитною системою [8, с. 14].

Інші вчені розуміють під фінансовими ресурсами всі джерела грошових коштів, що акумулюються підприємством для формування необхідних йому активів з метою здійснення всіх видів діяльності як за рахунок власних доходів, накопичень і капіталу, так і за рахунок різного виду надходжень [9, с. 420].

Отже, під фінансовими ресурсами слід розуміти сукупність грошових коштів, акумульованих з різних джерел, котрі знаходяться в розпорядженні підприємства. Це можуть бути власні і прирівняні до них кошти (амортизаційні відрахування, прибуток, стійкі пасиви). При нестачі власних коштів підприємство може вишукувати ресурси на фінансовому ринку (кредити банків, лізинг, кредиторська заборгованість). Фінансові ресурси можуть залучатися в порядку перерозподілу фінансових потоків (бюджетні асигнування, страхові відшкодування за насталими ризиками) [10, с. 155].

Поняття фінансові ресурси взаємопов'язане з такою фінансовою категорією як «фінансування». Фінансування – це сукупність форм, видів, методів і засобів покриття витрат підприємства. Фінансувати – означає збирати кошти для забезпечення всіх видів діяльності підприємства. На рівні підприємства фінансування починається з об'єднання всіх коштів і рахунків, що знаходяться в його розпорядженні, наданих його власниками. У загальному вигляді джерела фінансування можуть бути розподілені по двох великих групах: самофінансування, яке зумовлене фінансовими можливостями самого підприємства, і зовнішнє, здійснюване на основі повернення і неповернення фінансових коштів, отриманих підприємством від сторонніх осіб і установ.

Рис. 1. Класифікація фінансових ресурсів суб'єктів аграрного сектору

Джерело: авторська розробка

Фінансування можна розглядати в широкому і вузькому розумінні. У широкому – це процес формування та переходу (авансування) капіталу з грошової в інші форми (товарну, виробничу), в результаті чого створюється або перерозподіляється основний і оборотний капітал для розширеного виробництва. Фінансування у вузькому розумінні є процесом руху фінансових коштів підприємства: пошук джерел фінансування, забезпечення та витрачання фінансових ресурсів шляхом здійснення як поточних, так і довгострокових витрат. Це підтверджують висновки А. Зелля, який у своїх працях дає наступне двояке тлумачення фінансуванню. Перше – як частина економіки фінансів; «Фінансування – залучення на час грошей (капіталу)» [11].

Друге – розширене поняття фінансування – включає перерозподіл вартості майна: «Різниця між класичним і розширеним поняттями фінансування пояснюється різним тлумаченням поняття капіталу, хоча в обох випадках йдеться про забезпечення капіталом. Але при класичному понятті фінансування - це забезпечення «пасивним» капіталом, а при розширеному – конкретними грошовими коштами» [11]. У цьому випадку перерозподіл вартості майна виступає як субститут (замінник) запозичення коштів ззовні. Тобто, фінансування – це забезпечення витрат необхідними фінансовими ресурсами [12, с. 658].

І.А. Бланк під фінансуванням розуміє процес вибору напрямків, форм і методів використання фінансових ресурсів з метою забезпечення економічного розвитку та зростання ринкової вартості підприємства [13, с. 473].

Великий економічний словник трактує як забезпечення необхідними ресурсами витрат на здійснення господарської діяльності [14, с. 1173].

Зарубіжні вчені розуміють термін «фінансування» як капітал у грошовій формі, який дається або береться в борг за допомогою фінансових ринків або інститутів для здійснення капіталовкладень; в ширшому значенні цей термін використовується для позначення фондів з будь-яких джерел, призначених для здійснення будь-яких витрат [10, с. 182]. Фінансування представляє собою фінансовий метод, тобто елемент структури фінансового механізму [8, с. 19]. Фінансовий механізм – це система управління фінансами підприємства, відображення в організації, плануванні і

стимулюванні використання фінансових ресурсів з метою ефективного їх впливу на кінцеві результати виробництва [8, с. 19].

З цього випливає, що в структуру фінансового механізму входять такі взаємопов'язані елементи: фінансові методи, фінансові важелі та інструменти, правове, нормативне та інформаційне забезпечення.

Основою теорії та методології фінансового забезпечення виступає загальна теорія фінансів. Вчені-економісти презентують фінанси як економічну категорію, розглядають їх як сукупність грошових відносин, що виникають при формуванні та використанні грошових фондів на окремих етапах утворення, розподілу та перерозподілу [9, с. 28-29]. При цьому наголошується мета фінансів – забезпечення добробуту громадян і соціально-економічного розвитку держави. У практичній площині фінанси виокремлюють у вигляді різноманіття форм грошових потоків. Їхній рух обумовлює формування і використання капіталу і фінансових ресурсів. Категорія фінанси як базова закладає основи фінансового забезпечення за допомогою взаємозв'язку грошових потоків з цільовим спрямуванням, сприяючи задоволенню потреб суспільства і кожного його члена.

На думку окремих вчених, фінанси допомагають людям управляти надходженням і витратами грошових ресурсів, які мають характеристику дефіцитних [15, с. 38-39]. В рамках наукових досліджень в основному підтримується ресурсний компонент фінансового забезпечення, відзначається недостатність грошових коштів бюджетів на вирішення встановлених завдань, визначається необхідність розширення кола джерел фінансування та раціоналізація їх структури.

У низці економічних джерел фінансове забезпечення розглядається у відтворювальному процесі як форма покриття витрат за рахунок використання фінансових ресурсів, що мобілізуються економічними суб'єктами, включаючи державу. У теорії представлено три форми: самофінансування, кредитування, державне фінансування. При самофінансуванні використовуються власні фінансові ресурси суб'єкта. Формування цих фінансових ресурсів відбувається в ході господарської та фінансової діяльності підприємства. Застосування такої форми фінансового забезпечення як кредитування передбачає використання позикових ресурсів на умовах терміновості, платності і зворотності. Державне фінансове забезпечення (бюджетне) передбачає, що джерелом є грошові кошти бюджетів та позабюджетних фондів. У представленому трактуванні йде суміщення понять по лінії «фінансове забезпечення – фінансові ресурси – фінансування». Кожне з цих лінійних понять має як самостійний економічний зміст, що ґрунтується на сукупності специфічних рис, так і демонструє їх взаємодію.

У загальному вигляді фінансові ресурси підприємства, що спрямовуються на оновлення матеріально-технічної бази, – це власні джерела, головним з яких виступає прибуток. Тому для забезпечення відносної фінансової самостійності в питанні оновлення зношених засобів повинні виконуватися наступні аспекти:

– якою б не була ринкова ціна на сільськогосподарську продукцію, вона повинна бути реалізована за тією ціною, яка не тільки покриє поточні витрати, а й забезпечить прибуток, котрий буде достатнім для реінвестування;

– податкове навантаження не повинне бути обтяжливим і не «поглине» всю решту прибутку.

Протягом року у сільськогосподарських підприємствах утворюється сезонний розрив між термінами здійснення витрат й отримання доходів. У зв'язку з цим, товаровиробники повинні мати певні суми оборотних коштів. Однак, не за рахунок власних джерел, так як це є недоцільним. Тому мінімальні запаси, витрати і кошти в розрахунках формуються за рахунок власних джерел, а понад ним – за рахунок позикових, які мають більше значення в сільському господарстві, ніж в інших галузях.

Висновки з проведеного дослідження. Систематизовано існуючі наукові підходи щодо дослідження фінансового механізму, що дозволяють трактувати його з позиції об'єкта впливу, суб'єкта управління, рівня функціонування, використовуваних методів, фінансових важелів, середовища функціонування, мети функціонування об'єкта, на який спрямовано фінансовий механізм, виду фінансового забезпечення, які доповнено науковим підходом, що розкриває поняття з позиції системності та універсальності його застосування, з позиції терміновості дії фінансового механізму. Отже, під фінансовим забезпеченням ми пропонуємо розуміти елемент системи фінансового управління, спрямований на перетворення фінансових ресурсів у капітал у грошовій формі за допомогою залучення грошових коштів та їх використання на певні цілі діяльності, основою якого є такий фінансовий метод як фінансування, а регулятором функціонування – елементи фінансового механізму; а під фінансовим забезпеченням матеріально-технічної бази – елемент системи фінансового менеджменту, спрямований на перетворення фінансових ресурсів у капітал у грошовій формі через залучення грошових коштів та їх використання з метою формування і зміцнення матеріально-технічної бази.

У перспективі доцільно оцінити використання фінансових методів розвитку сільського господарства України у контексті її участі в євроінтеграційних процесах.

Бібліографічний список

1. Зятковський І.В. Фінансове забезпечення діяльності підприємств: [монографія] / І.В. Зятковський. – Тернопіль: Економічна думка, 2000. – 215 с.

2. Стецюк П.А. Формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств / П.А. Стецюк // Економіка АПК. – 2005. – № 11. – С. 111–116.
3. Опарін В.М. Фінанси (загальна теорія) : навчальний посібник / В.М. Опарін. – К. : КНЕУ, 2001. – 240 с.
4. Дікань Л.В. Фінансове забезпечення діяльності підприємства: сутність та джерела / Л.В. Дікань, Ю.О. Голуб // Економіка розвитку. – 2007. – № 3 (43). – С. 65–68.
5. Гудзь О.Є. Забезпечення сільськогосподарських підприємств фінансовими ресурсами в період змін та стабілізації / О.Є. Гудзь // Економіка АПК. – 2007. – № 3. – С. 46–53.
6. Жидяк О.Р. Проблеми вдосконалення механізму фінансування підприємницьких структур аграрної сфери / О.Р. Жидяк // БІЗНЕСІНФОРМ. – 2013. – № 2. – С. 139-141.
7. Теория финансов : учеб. пособие / Под ред. Н.Е. Заяц, М.К. Фисенко. – Изд. 2-е, стереотип. – Мн.: БГЭУ, 2006. – 541 с.
8. Заяц Н.Е. Финансы предприятий : учеб. пособие / Н.Е. Заяц, Т.И. Василевская. – Мн. : Выш. шк., 2005. – 324 с.
9. Финансы : учеб. / Под ред. М.В. Романовского и др. – М. : Перспектива; Юрайт, 2012. – 520 с.
10. Словарь современной экономической теории Макмиллана. – М. : ИНФРА-М, 1997. – 607 с.
11. Зелль А. Инвестиции и финансирование, планирование и оценка проектов / пер. с нем. А.В. Игнатова, Е.Н. Станиславчик. – Бремен, 1996. – 240 с.
12. Словарь современных экономических и правовых терминов / Автор-составитель В.Н. Шимов, А.Н. Тур, Н.В. Стах и др. / Под ред. В.Н. Шимова и В.С. Каменкова. – Мн. : Амалфея, 2002. – 816 с.
13. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента. Т. 2. / И.А. Бланк. – К. : Ника-Центр, 1999. – 512 с.
14. Большой экономический словарь. – 5-е изд. доп. и перераб. / Под ред. А.Н. Азрилиана. – М. : Институт новой экономики, 2002. – 1280 с.
15. Боди З. Финансы : пер. с англ. / З. Боди, Р.К. Мертон. – М. : Изд. дом «Вильямс», 2013. – 592 с.

References

1. Ziatkovskiy, I.V. (2000), *Finansove zabezpechennia diialnosti pidpriemstv* [Financial support of enterprises], Ekonomichna dumka, Ternopil, Ukraine, 215 p.
2. Stetsiuk, P.A. (2005), "Formation of financial resources of agricultural enterprises", *Ekonomika APK*, no. 11, pp. 111–116.
3. Oparin, V.M. (2001), *Finansy (zahalna teoriia)* [Finance (general theory)], KNEU, Kyiv, Ukraine, 240 p.
4. Dikan, L.V. and Holub, Yu.O. (2007), "Financial support for the enterprise: the nature and sources", *Ekonomika rozvytku*, no. 3 (43), pp. 65–68.
5. Hudz, O.Ye. (2007), "Provision of farm financial resources in a time of change and stabilization", *Ekonomika APK*, no. 3, pp. 46–53.
6. Zhydiak, O.R. (2013), "The problems of the financial mechanism of agrarian sphere businesses", *BIZNESINFORM*, no. 2, pp. 139-141.
7. Zayats, N.E. and Fisenko, M.K. (2006), *Teoriya finansov* [Theory of Finance], BGJeU, Minsk, Belarus, 541 p.
8. Zayats, N.E. and Vasilevskaya, T.I. (2005), *Finansy predpriyatij* [Finance companies], Vysh. shk., Minsk, Belarus, 324 p.
9. Romanovskiy, M.V. (2012), *Finansy* [Finances], Perspektiva; Jurajt, Moscow, Russia, 520 p.
10. Dictionary of modern economics Macmillan, (1997), INFRA-M, Moscow, Russia, 607 p.
11. Zell, A. (1996), *Investitsii i finansirovanie, planirovanie i otsenka proektov* [Investment and financing, planning and evaluation of project], Bremen, Germany, 240 p.
12. Shimov, V.N. and Kamenkov, V.S. (2002), *Slovar sovremennykh ekonomicheskikh i pravovykh terminov* [Dictionary of modern economic and legal terms], Amalfeja, Minsk, Belarus, 816 p.
13. Blank, I.A. (1999), *Osnovy finansovoho menedzhmenta* [Fundamentals of Financial Management], vol. 2, Nika-Centr, Kyiv, Ukraine, 512 p.
14. Azriliyan, A.N. (2002), *Bolshoy ekonomicheskij slovar* [Great Dictionary of Economics], Institut novoy ekonomiki, Moscow, Russia, 1280 p.
15. Bodi, Z. and Merton, R.K. (2013), *Finansy* [Finances], Vilyams, Moscow, Russia, 592 p.

Мацьків В.В. СКЛАДОВІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Мета. Метою статті є визначення основних теоретичних положень функціонування фінансового забезпечення розвитку аграрного сектору сільського господарства.

Методика дослідження. Теоретичною та методологічною основою дослідження є праці вітчизняних і зарубіжних вчених з проблем фінансового забезпечення підприємств, законодавчі та нормативні акти з питань фінансів.

В процесі дослідження використовувалися методи: історичний і логічний, дедукції та індукції – при обґрунтуванні змісту категорій "фінанси" та "фінансове забезпечення"; методи аналогії та системного підходу –

для удосконалення класифікації фінансового забезпечення у системі фінансової науки, уточнення її функцій та принципів. На основі системного підходу відображено місце фінансового забезпечення в системі фінансів та її інструментарію в управлінні фінансовими ресурсами.

Результати. Досліджено і узагальнено теоретичні підходи представників різних наукових шкіл щодо визначення фінансового механізму, розвитку. Уточнено сутність фінансового механізму та економічного розвитку. Сформовано авторський підхід щодо трактування фінансового механізму розвитку. Визначено складові та особливості функціонування фінансового механізму у сільському господарстві.

Наукова новизна. Обґрунтовано концептуальні засади удосконалення фінансового механізму управління коштами підприємства для підвищення економічної ефективності його розвитку, що забезпечить раціональне використання фінансових ресурсів суб'єкта господарювання.

Практична значущість одержаних результатів дослідження полягає у можливості використання запропонованих у статті теоретичних та практичних розробок в діяльності підприємств. Обґрунтовано методичні підходи щодо підвищення ефективності управління фінансовими коштами підприємства за допомогою їх оцінювання за зовнішніми та внутрішніми причинами виникнення. Запропоновано методи залучення фінансових ресурсів для виробничих процесів підприємств.

Ключові слова: фінанси, фінансовий механізм, забезпечення розвитку підприємства, грошові кошти, капітал, прибуток.

Matskiv V.V. THE COMPONENTS OF FINANCIAL PROVISION OF DEVELOPMENT OF THE AGRICULTURAL SECTOR

Purpose. The aim of the article is the improvement of the financial mechanism for ensuring enterprise development, enhancing the character of its stimulating and the efficient use of existing financial resources of enterprises.

Methodology of research. Theoretical and methodological basis of research of the article are works of national and foreign scientists on issues of financial provision of enterprises, legislative and regulatory acts on finances. Historical and logical methods were used in the article.

Methods of logical analysis, deduction and induction were used to investigate the content of the category "Finance" and "financial security"; methods of analogy and systems approach were used to improve the classification of financial security in the system of financial science, clarify its functions and principles. The place of finance ensuring in the financial system and its toolkit in the management of financial resources has been reflected based on the systematic approach.

Findings. In the article has investigated the theoretical approaches of representatives of various scientific schools to the essence of the financial mechanism, a development that helped clarify the nature of the financial mechanism, economic development, and propose an author's approach to the interpretation of financial development mechanism. It has defined the components and features of the financial mechanism functioning in agriculture.

Originality. The conceptual foundations of improving financial management mechanism by the working capital of the enterprise to improve the economic efficiency of its development that will ensure the rational use of working capital of a business entity have been proposed.

Practical value. The practical significance of the results consists in the possibility of using the suggested theoretical and practical developments in the enterprise's activity. Methodological approaches to improve the efficiency of financial management of the enterprise through their assessment of external and internal causes of appearance have been substantiated. The methods of raising funds for business production processes have been proposed.

Key words: finance, financial mechanism, ensuring the development of the enterprise, funds, capital, profit.

Мацків В.В. КОМПОНЕНТЫ ФИНАНСОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ РАЗВИТИЯ АГРАРНОГО СЕКТОРА

Цель. Целью статьи является совершенствование финансового механизма обеспечения развития предприятия, усиление характера его стимуляции и эффективное использование существующих финансовых ресурсов предприятия.

Методика исследования. Теоретической и методологической основой исследования являются труды отечественных и зарубежных ученых по проблемам финансового обеспечения предприятий, законодательные и нормативные акты по вопросам финансов.

В процессе исследования использовались методы: исторический и логический, дедукции и индукции – при обосновании содержания категорий "финансы" и "финансовое обеспечение"; методы аналогии и системного подхода – для совершенствования классификации финансового обеспечения в системе финансовой науки, уточнение ее функций и принципов. На основе системного подхода отражено место финансового обеспечения в системе финансов и ее инструментария в управлении финансовыми ресурсами.

Результаты. Исследованы и обобщены теоретические подходы представителей различных научных школ по определению финансового механизма развития. Уточнена сущность финансового механизма и экономического развития. Сформирован авторский подход к трактовке финансового механизма развития. Определены составляющие и особенности функционирования финансового механизма в сельском хозяйстве.

Научная новизна. Обоснованы концептуальные основы совершенствования финансового механизма управления средствами предприятия для повышения экономической эффективности его развития, что обеспечит рациональное использование финансовых ресурсов предприятия.

Практическая значимость. Практическое значение полученных результатов заключается в возможности использования предложенных в статье теоретических и практических разработок в деятельности предприятий. Обоснованы методические подходы по повышению эффективности управления финансовыми средствами предприятия с помощью их оценки по внешним и внутренним причинам возникновения. Предложены методы привлечения финансовых ресурсов для производственных процессов предприятий.

Ключевые слова: финансы, финансовый механизм, обеспечение развития предприятия, денежные средства, капитал, прибыль.